

Inkeriläisten paluumuutto käynnistää keskustelua Suomen maahanmuuttopolitiikasta

Suomalaisia uudisasukkaita Karjalasta ja Etelä-Savosta alkoi muuttaa Inkerinmaalle Venäjälle, kun tämä alue oli liitetty Ruotsiin Stolbovan rauhassa 1617. Heidän jälkeläisensä ovat kokeneet kovia kohtaloita erityisesti väestönsiirroissa ja etnisissä vainoissa Neuvostoliiton aikana. Inkeriläisten Suomeen muutto alkoi v. 1990, kun presidentti Mauno Koivisto oli rinnastanut heidät paluumuuttajiin. Inkeriläisiä ja heidän perheidensä jäseniä on tullut Suomeen jo 25 000 ja lähes 20 000 odottaa muuttolupaa Venäjällä ja Virossa.

Suomessa paluumuuttajaksi lasketaan henkilö, joka on itse suomalainen tai jonka toinen vanhempi tai molemmat isovanhemmat ovat suomalaisia. Kuitenkin yhä harvemmalla Suomeen tulevalle inkeriläisellä on suomalainen identiteetti ja suomen kielen taito. Niinpä julkisuudessa on esitetty vaatimus, että jatkossa inkeriläisiä ja heidän perheenjäseniään tulisi kohdella samoin kuin muita Suomeen pyrkiviä siirtolaisia.

Ratkaisu ei ole yksinkertainen. Kokonaisuutena on kysymys entisen Neuvostoliiton alueella asuvista suomalaissyntyisistä ihmisistä, joista inkeriläiset muodostavat suurimman joukon. Muita ryhmiä ovat mm. Pohjois-Amerikasta ja Suomesta ennen sotia Neuvosto-Karjalaa rakentamaan menneet sosialistit ja heidän jälkeläisensä. Kysymys on ulkosuomalaisten Suomeen kohdistuvasta kotipaikkaoikeudesta. Ja Suomi kykenee kyllä ottamaan vastaan paluumuuttajat entisen Neuvostoliiton alueelta.

Neuvostoliiton romahtamista seurannut suomalaissyntyisten paluumuutto tapahtui aluksi virkamiesjohtoisesti. Tulijoiden määrien ja ongelmien kasvettua eduskunta – erityisesti ulkoasiainvaliokunta – on kiinnittänyt huomiota hallituksen inkeriläispolitiikkaan pitäen sitä epäonnistuneena, kun yli puolet Suomeen muuttavista jää ilman kielitaitoa. Vuodesta 2001 lähtien tulijoilta on vaadittu auttavaa suomen kielen taitoa, mutta käytännössä tämä ei ole toteutunut.

Hyvää asiassa on eduskunnan aktivoitumisen lisäksi ollut kansalaiskeskustelun käynnistyminen tiedotusvälineissä. Tärkeätä on myös tutkijoiden osallistuminen keskusteluun. Tutkijat Annika Forsander ja Eve Kyntäjä korostavat (HS 20.2.02), että kiistanalaisen etnisten perusteiden tilalle tarvitaan avointa maahanmuuttopolitiikkaa. Tällöin perusteena olisi henkilön osaamisen arvo suomalaisilla työmarkkinoilla – eikä esivanhempien suomalaisuus.

Siirtolaisuusinstituutin tutkija Marjut Anttonen kuvaa Ruijan suomalaislähtöisen väestönosan, kveenien, identiteettiä käsittelevässä väitöskirjassaan (1999), miten kulttuuri-identiteetti- ja etnisyyssäsitteitä käytetään vähemmistöpolitiikan välineinä tämän päivän Norjassa. Vastaavia identiteettikamppailuja on käynnissä eri puolilla maailmaa ja ne tulevat yhä lisääntymään, kun yhteisen alkuperän ja historian käsitteitä käytetään politiikan perusteina.

Hallitus joutuu nyt harkitsemaan uudelleen maan paluumuuttopolitiikkaa. Lähtökohtana tulee olla periaate, että suomalaisella on aina oikeus palata kotimaahansa. Viime kädessä kysymys on siitä, kuinka asiat määritellään eli kuka on suomalainen. Ensi syksynä eduskunnan käsittelyyn tulevaan uuteen ulkomaa-laislakiin tulee kielitasovaatimus inkeriläisille. Tällöin tulisi myös eduskunnan piirissä ottaa pohdittavaksi kysymys, miten häilyvä käsite etninen identiteetti on, ja soveltuuko se lainsäädännön perustaksi työn alla olevassa ulkomaa-laislaissa.

On tärkeätä, että maahanmuutto nähdään osana työvoimapolitiikkaa, kuten myös työministeri Tarja Filatov on korostanut. Inkerinsuomalaiset, ja erityisesti heidän lapsensa, ovat Suomelle voimavara. Suomen väestö harmaantuu nopeasti, ja seuraavan 10 vuoden kuluessa lähes miljoona suomalaista siirtyy eläkkeelle. Globaali kilpailu osaavasta työvoimasta on ollut jo pitkään käynnissä, mutta Suomessa ei ole vielä valtioval-

lan toimesta hahmotettu aktiivista maahanmuuttopolitiikkaa. Tosin asiantuntijatyöryhmä pohtii asiaa, ja tuloksia pitäisi näkyä keväällä 2003. Mutta lisäksi tarvitaan laajempaa yhteiskunnallista keskustelua asiasta. Vain tätä kautta voidaan saada välttämätön kansanlaaja tuki hyvin harkitulle maahanmuuttopolitiikalle.

Suomen vain 10 vuotta vanhalle maahanmuuttopolitiikalle on ollut tyypillistä se, että vasta asioiden

ajautuminen ongelmiin pakottaa valtiovallan puuttumaan tilanteeseen. Suomi tarvitsee kokonaisvaltaista ja pitkän tähtäyksen väestöpolitiikkaa, jossa maahanmuutto ja maastamuutto ovat yksi osa. Tässä työssä valtiovallan kannattaisi kuunnella myös tutkijoita ja tiedemaailman edustajia.

Olavi Koivukangas

Ingrian return migration and the Finnish debate over immigration policy

Finnish settlers from Karelia and Eastern Savo began to move to the Russian area of Ingria, around St. Petersburg, after the Peace Treaty of Stolbova in 1617, when this region became Swedish territory. The fate of the descendants of these settlers has often been harsh, particularly in the population transfers and ethnic persecutions which took place under the Soviet regime. Ingrian immigration to Finland began in 1990, when President Mauno Koivisto declared that Ingrians could have the status of 'return migrants'. Since then, some 25 000 Ingrians and their family members have already moved to Finland, and another 20 000 in Russia and Estonia are waiting for their immigration permit.

Return migrants are defined in Finland as persons who either are themselves Finnish, or who have at least one Finnish parent or two Finnish grandparents. In the case of Ingrians returning to Finland, however, fewer and fewer individuals possess a Finnish identity or speak Finnish. It has therefore been suggested in the public debate that in the future Ingrians and their family members should be treated in the same way as other potential immigrants to Finland.

There is no simple solution. Generally speaking, what is involved are people of Finnish origin living in the territory of the former Soviet Union; among this population, Ingrians account for the largest group. Other groups include for instance persons with socialist or communist convictions who came to Soviet

Karelia during the 1920s and 1930s from Finland and North America to "build communism", along with their descendants. The key question, in other words, is that of 'Finns living outside Finland' and their entitlement to repatriation. And Finland is able to receive return migrants from the former Soviet Union.

The wave of return migration to Finland which began after the collapse of the Soviet Union was at first a top-down process, based on decisions made by the authorities. Since then the volume of this return migration has grown, as have the various problems – social, economic and political – associated with it. This has led to attention from the Finnish Parliament and in particular its Committee for Foreign Affairs, which – in view of the fact that more than half of Ingrian return migrants fail to acquire Finnish language skills – has considered the government policy regarding Ingrian return migration to be a failure. Since 2001, Ingrian return migrants have been required to have adequate language skills in Finnish; in practice, however, this requirement has not been fulfilled.

What is good is that, in addition to the increased awareness of the situation in Parliament, a public debate has also begun in the media. Academic scholars have an important contribution to make to this debate. A point emphasised by the researchers Annika Forsander and Eve Kyntäjä, in an article published in the main national daily *Helsingin Sanomat* on 20 February 2002, was that instead of debatable ethnic

grounds for immigration what is needed is an open immigration policy. Under such a policy, clearly defined and explicit, the grounds for immigration would be the value of the immigrant's skills for the Finnish labour market, rather than the ethnic identity of one's grandparents.

Marjut Anttonen, a researcher at the Institute of Migration, in her PhD thesis (1999) deals with the identity of the Kvens, a population group in northern Norway of Finnish ethnic origin; she discusses the way in which issues of cultural identity and ethnicity are used as instruments of minority policy in present-day Norway. Similar identity struggles are taking place in various parts of the world; where concepts of shared origin and history are used as political tools, they can be expected to increase.

The Finnish government now needs to reconsider the nation's immigration policy. The basic assumption has to be that a Finn always has the right to return to his or her native country; the question that needs to be answered is, how is this defined – in other words, who is a Finn. The new Aliens Act, to be debated in Parliament in the autumn of 2002, will presumably include a Finnish language requirement for Ingrian immigrants. At the same time, Parliament should consider whether the whole concept of ethnic identity

– considering its imprecise nature – offers a suitable legislative foundation for the new Act.

It is important – as also emphasised by Tarja Filatov, the Minister for Labour – to see immigration as part of labour policy. Ingrian Finns, and especially their children, form a source of future strength. The Finnish population is ageing rapidly; during the next ten years, almost one million Finns will reach retirement age. Global competition for skilled work force reserves has already long been under way, but Finland has no official national policy guiding immigration. There is currently an expert working group considering the matter; the results should be available in the spring of 2003. But what is also needed is a broad, general public debate. Only by this means can the essential public support be generated for a well-considered immigration policy.

Finland has in fact had an immigration policy as such only for the last ten years; typically, it is only when problems arise that the government is forced to intervene. What Finland needs is a general, comprehensive and long-term population policy, in which immigration and emigration form one element. In developing such a policy, the government would benefit from listening to researchers and other representatives of academic life.

Olavi Koivukangas

Siirtolaisuusinstituutti on muuttanut. Uusi osoitteemme on

**Linnankatu 61, 3. krs
20100 Turku
puh. 02-2840 440
fax 02-2333 460**

The new address of the Institute of Migration is

**Linnankatu 61, 3rd floor
20100 Turku, Finland
Phone +358-2-2840 440
fax +358-2-2333 460**